

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кредитно-економічний факультет

Кафедра банківської справи

**Допустити до захисту
Завідувач кафедри_**
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)
“ ” 20_ року

Дипломна робота

Магістр

з теми *Управління діяльністю банків на ринку фінансових
послуг*

Виконав: студент 6 курсу, групи 3
спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Осипенко Д.С.

Керівник Сирчин О.Л.

Рецензент

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра

Осипенко Денис Сергійович

Управління фінансовими результатами діяльності банківської установи

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Випускна робота складається з трьох розділів.

Об'єктом дослідження дипломної роботи виступає фінансова діяльність банку як фінансового посередника та ефективність його діяльності. Метою роботи розробка та виявлення шляхів покращення управління фінансовими результатами банківської діяльності.

У роботі надано загальну характеристику комерційного банку, розглянуто теоретичні основи управління фінансовою діяльністю, визначено основні методи управління, які слід використати на основі ПАТ «ПУМБ» за період 01.01.2016-01.01.2018 роки.

В дипломній роботі запропоновано напрямки для покращення ефективності управління фінансовими результатами діяльності банку та виділено критичні моменти в діяльності вибраного банку.

Ключові слова: управління фінансовою діяльністю, результати фінансової діяльності, комерційний банк, прибутковість, активи та пасиви.

ANOTATION

graduation work for obtaining an educational master's degree

Osypenko Denys

Management of the financial results of the bank

Odessa National Economic University

c. Odessa, 2018 year

Final work is divided into three sections.

The object of the research thesis serves financial activities of the bank as a financial intermediary and efficiency of its activity. The purpose of the work is to develop and identify ways to improve the management of financial results of banking activities.

The work given to a general description of the commercial bank, the theoretical foundations of financial management, defines the main management methods that should be used on the basis of PJSC "FUIB" for the period 01.01.2016-01.01.2018 years.

In the thesis the directions for improvement of efficiency of management of financial results of the bank are offered and critical moments in the activity of the selected bank are highlighted.

Keywords: financial activity management, results of financial activity, commercial bank, profitability, assessment results, assets and liabilities.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ	8
1.1 Теоретичні підходи до управління фінансовими результатами діяльності банку	8
1.2 Методи управління фінансовими результатами діяльності банку	14
1.3 Тенденції та проблеми розвитку управління фінансовими результатами діяльності банку	21
ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ	25
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПАТ «ПУМБ»	27
2.1 Оцінка управління пасивами ПАТ «ПУМБ»	27
2.2 Аналіз управління активами ПАТ «ПУМБ»	32
2.3 Оцінка управління фінансовими результатами	37
ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ	48
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «ПУМБ»	50
3.1 Перспективи розвитку методів та методик управління фінансовими результатами банку	50
3.2 Напрямки підвищення ефективності управління фінансовими результатами банку	55
ВИСНОВКИ ДО ТРЕТЬОГО РОЗДІЛУ	68
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	80

ВСТУП

Кожна людина нерозривно пов'язана зі світовою економікою і економікою країни. Незалежно від своєї діяльності, віку та інших відмінностей, люди тісно контактують один з одним та іншими суб'єктами економіки. Економіка – це єдине ціле разом з населенням країни, підприємствами різних розмірів та правління. Особливе місце займають і банки, як специфічні підприємства та фінансові посередники середі інших суб'єктів. Для ефективного користування коштами, людям необхідно як можна більше знати про механізми та принципи роботи економіки, як цільної системи так і кожного окремого суб'єкта.

Одним з головних суб'єктів економіки виступають банки, що виконують роль фінансових посередників між різними суб'єктами економіки країни. Банки стали рушійною силою розвитку країни, завдяки своїй здатності акумулювати кошти та знаходити напрямки їх максимально ефективного використання, а відтак і примножувати їх. Банки виступають основним джерелом фінансування діяльності інших суб'єктів економічної діяльності, починаючи з населення і до державних установ та транснаціональних корпорацій. Проте такий тісний зв'язок банків з іншими суб'єктами призводить до ряду проблем, а саме, зі швидким розвитком технологій та змін у структурі ринку, його кон'юнктури, консервативним організаціям, якими є банки, необхідно швидко адаптуватися та пристосовуватись до нових реалій ринку, щоб без зупинки ефективно виконувати свої функції. Адаптація та пристосування необхідно виконувати, беручи до уваги основні показники фінансових установ, а саме: стійкість, прибутковість, ліквідність.

Актуальність теми дослідження. Беручи до уваги сказане вище, можна стверджувати, що тема управління фінансовими результатами діяльності банківської установи є актуальною, тому що значні та раптові зміни в економічній ситуації країни призводять до швидкого зменшення стабільності багатьох банківських установ. Найактуальнішим наразі є питання, що пов'язані з управлінням фінансовими результатами діяльності банку та відповідно

прибутковості установи. Тобто неправильне розпорядження залученими коштами приведе банки до глибокої кризи, падіння ліквідності, фінансових ускладнень та банкрутства.

Мета роботи полягає у розробці та виявленні напрямів покращення управління фінансовими результатами банківської діяльності.

Завданням дипломної роботи є:

- а) визначити особливості фінансової діяльності банківської установи;
- б) розглянути основи управління фінансовими результатами діяльності банківської установи;
- в) проаналізувати структуру активів, пасивів, фінансового результату та оцінити ефективність їх управління;
- г) розробити та запропонувати нові методи підвищення ефективності управління фінансовими результатами діяльності банківської установи.

Об'єкт дослідження діяльність ПАТ «ПУМБ» за період з 01.01.2016 по 01.01.2018 рр.

Предмет дослідження – результати фінансової діяльності ПАТ «ПУМБ».

Методологія дослідження. У роботі використовуються такі загальнонаукові методи як логічний аналіз, статистичні спостереження, аналіз і синтез, статистичний аналіз даних та групування.

Інформаційною базою стануть: нормативні документи, Закони України, положення НБУ, законодавчі акти, інструкції для банків, фінансова звітність банківських установ країни, примітки до фінансової звітності банківської установи ПАТ «ПУМБ» за 2015-2018 роки, періодична та наукова література, статистична інформація банківської системи.

Практична цінність одержаних результатів. За проведеними дослідженнями щодо управління фінансовими результатами банківської установи, будуть виведені висновки, що матимуть практичну цінність у вигляді рекомендацій для вдосконалення та покращення існуючої ситуації в банку.

Особистий внесок здобувача. Магістерська дипломна робота є самостійно виконаним дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

ВИСНОВКИ

В магістерській дипломній роботі ми звернули увагу на основи управління фінансовим результатом та його використання у банках. Отже, під управлінням фінансовими результатами діяльності банку, слід розуміти процес формування і подальшого регулювання такої структури фінансового результату, що забезпечить досягнення поточних та стратегічних цілей фінансової установи.

Провівши аналіз основних елементів фінансової діяльності, з теоретичного та практичного боку, ми можемо зробити висновки, що банківська діяльність є однією з головних сфер в економіці. Світ розвивається, фінансові відносини ускладнюються, тому банківська справа стає більш складною та ризикованою. Використовуючи нові фінансові інструменти, банки зможуть заробляти більше прибутку, проте з більшими ризиками. Диверсифікації населення за фінансовим станом, змушує банки вдосконалювати методики та методи аналізу позичальників. Пошук нових та покращення існуючих методик та методів управління фінансовим результатом діяльності є перспективною ціллю для кожного банку. Перед банком стоїть ціль по мінімізації ризиків та отримання прийняттого обсягу прибутку.

Проаналізувавши фінансову діяльність банківської установи з різних її сторін можемо зробити висновок – основною ціллю в перспективі для банку повинна бути стабільність. Стратегічна ціль для банків та банківської системи повинно стати забезпечення постійного розвитку при дотриманні стабільності системи, необхідно зменшувати вразливість від зовнішніх та внутрішніх факторів, а також підвищити ефективність діяльності системи.

Банк повинен обирати між прибутковістю та стабільністю. Прибутковість проведених банком операцій залежить від рівню ризику. Високий ризик банківської операції, може привести до погіршення стабільності, у перспективі це може викликати значний відтік коштів клієнтів та втрату довіри потенційних

клієнтів. Ці фактори для банку небажані, тому слід знайти оптимальне співвідношення ризику, прибутку та стабільності.

Співвідношення слід планувати та контролювати на всьому етапі виконання стратегічних планів. Різні методи дозволяють ефективніше контролювати кожний фактор та окрему сторону роботи комерційного банку. Слід виявити недостатнє співвідношення вартості розміщення та залучення коштів, знайти слабкі сторони у розрізі кожного окремого клієнта. Після цього необхідно розробити поточні покращення та максимально ефективно вводити їх в роботу.

Як підсумок можна сказати, що діяльність банків це складний багатосторонній процес. Теоретична база надасть змогу зрозуміти роботу банківської установи та можливостей для ефективнішого управління фінансовими результатами діяльності.

У другому розділі дипломної роботи ми розглянули основні елементи діяльності банку та проаналізували ефективність управління активами, пасивами, фінансовими результатами діяльності банку на прикладі ПАТ «ПУМБ».

Даний банк є одним з найбільших на території України. Проводить свою роботу з 1991 р., а в 2011 р. об'єднався з «ДонГорБанком». «ПУМБ» володіє розгалуженою філіальною мережею та надає широкий спектр послуг.

Слід зауважити, банк надає широкий спектр послуг та працює на ринку більше 25 років, є досить стабільним, надійним та показує позитивні фінансові результати за 2015-2017 рр.

Проведення аналіз балансу ПАТ «ПУМБ» дозволило нам отримати можливість оцінити ефективність управління фінансовими результатами та виконання основної мети роботи.

Було виявлено, що за проаналізований період обсяг пасивів зріс на 23%, за рахунок росту зобов'язань, це вказує на позитивні зміни у частині управління залученням ресурсів. Дійшовши до фінансових показників, побачили що за період банк отримав низьку прибутковість та збитки. Об'єднавши дані

показники можна стверджувати, що у «ПУМБ» проблеми з управлінням ресурсами, їх розміщенням та покриттям збитків, тому що власний капітал зменшився.

Політика в частині формування ресурсів в 2015-2017 рр. була спрямована на збільшення власного капіталу, залучення коштів юридичних і фізичних осіб. В результаті цього в структурі ресурсів відбулося збільшення частки власних коштів.

Був зроблений висновок, що ресурси банку досить стабільні. Частка стійкої частини ресурсної бази банку зростає. Разом з тим збільшуються витрати на обслуговування строкових депозитів.

Аналіз структури та динаміки активів, показав, що кредитно-інвестиційний портфель збільшився на 25%, але значного росту зазнали високоліквідні активи (+28%), що є негативним моментом, тому що прямого доходу високоліквідні активи не приносять. У структурі кредитно-інвестиційного портфелю значно збільшився обсяг інвестиційного портфелю, що є позитивним моментом для диверсифікації розміщення коштів. Слід відмітити високий рівень ризику наданих позик, це видно з обсягів резервів.

Отримані данні з аналізу динаміки доходів та витрат, свідчать про покращення та вдосконалення системи управління фінансовими результатами. Оскільки протягом 2016 р. витрати перевищували доходи на 2 млрд. грн., а за 2017-2018 рр. доходи в загальному обсязі стали більше витрат. Слід відмітити, адміністративні витрати постійно зростають, проте процентні та комісійні доходи не змінюються, що свідчить про зменшення віддачі персоналу, що є негативним фактором і вказує на низьку ефективність управління персоналом. Тому банку варто підвищувати кваліфікацію менеджменту для досягнення більших результатів своєї діяльності.

Для розробки напрямів вдосконалення управління фінансовими результатами банку необхідно побудувати зв'язки між основними елементами: ліквідності, прибутковості та надійності. Оскільки надійність банківської установи є результатом впливу двох інших факторів, визначимо, шляхи

підвищення рівня прибутку та ліквідності.

Рекомендовано формувати високоліквідний резерв для виконання непередбачених зобов'язань. Кредитної організації слід збільшити вкладення в торгові цінні папери, в інвестиційні цінні папери, утримувані до погашення і в цінні папери, наявні для продажу.

Для підвищення рівня ліквідності та прибутковості банку необхідно:

а) збільшити доходи (залучати позичальників, накопичувати ресурси, прогнозувати, збільшувати власний капітал, збільшувати частку доходних активів);

б) зменшити витрати (зменшити адміністративні витрати, розширити і покращити роботу в Інтернет мережі);

в) при дефіциті ліквідності використовувати міжбанківські кредити, продавати цінні папери з інвестиційного портфелю, отримувати рефінансування НБУ.

ПАТ «ПУМБ» рекомендовано приділяти увагу підвищенню надійності активів і головним чином кредитного портфеля. Для цього слід удосконалювати форми і методи кредитування, удосконалювати методики оцінювання кредитоспроможності позичальників (з урахуванням регіональних особливостей), проводити заходи по скороченню простроченої заборгованості, здійснювати системне супровід кредитів.

Підсумувавши, можна зробити висновки, що для покращення фінансових результатів діяльності, необхідно:

а) зменшувати обсяги кредитування ризикованих клієнтів, це дасть змогу вивільнити кошти з резервів і використати їх для активних операцій;

б) збільшити обсяги власних коштів, це підвищить незалежність та стабільність;

в) змінити політику розміщення коштів та створення балансу між вартостями залучених та розміщених коштів;

г) ретельніше формувати резерви, що дасть змогу забезпечувати покриття ризикованих операцій.

Отже, розглянувши фінансову діяльність ПАТ «ПУМБ» ми побачили реальні проблеми банку і фактори, що їх спричиняють. Ми змогли систематизувати фінансові показники та напрямки їх вдосконалення для подальшого підвищення надійності банку. Тобто, ми досягли поставленої мети магістерської дипломної роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамик Б. П. Національний банк і грошово-кредитна політика: навч. посібник/ Б. П. Адамик. – Тернопіль: “Карт-бланш”, 2012. – 278 с.
2. Алексеєнко М. Д. Оцінка власного капіталу банку за допомогою методу коефіцієнтів/ М. Д. Алексеєнко// Стратегія економічного розвитку України. – 2011. – Вип. №4. – С. 288–293.
3. Андросова О.Ф. Банківські операції: Навч. посібник / А.В. Череп, О.Ф. Андросова. - К. : Кондор, 2015. - 410 с.
4. Антропов Д. Л. Інтегрований ризик-менеджмент в систему управлінням банком / Д. Л. Антропов// Гроші та кредит. – 2009. – №1. – С. 33–37.
5. Аржевітін С. Формування банківського менеджменту в Україні // Вісник НБУ. – 2011. – №5. – С. 24-28.
6. Біленчук П. Д., Диннік О. Г., Лютий І. О., Скороход О. В. Банківське право: українське та європейське: навч. посібник/ [П. Д. Біленчук, О. Г. Диннік, І. О. Лютий, О. В. Скороход] ; за ред. П. Д. Біленчука. – К. : Атіка, 2006. – 400 с.
7. Білова І.В. Організація контролю в банку: навч. посібник / уклад. І.В. Білова. - Суми : Університетська книга, 2016. - 302 с.
8. Брітченко І.Г. Функціонування банківського сектору та кредитної кооперації: теорія і практика: Монографія / Брітченко І.Г., Пантелеймоненко А.О., Прасолова С.П., Нікітін А.В. та ін.; під наук. ред. Проф. Брітченка І.Г. - Полтава РВВ ПУЕТ, 2016 р. - 152 с.
9. Бушуєва І. В., Ніколаєнко А. А. Структура та основні напрямки управління банківськими ризиками/ І. В. Бушуєва, А. А. Ніколаєнко// Формування ринкових відносин в Україні. – Вип. 10. – 2008. – 156 с.
10. Васюренко О.В. Банківські операції: навч. посібник / О.В. Васюренко. - 6-те вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2014. - 318 с.

11. Васюренко О.В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків: Навчальний посібник/ О.В. Васюренко, К.О. Волохата. - К.: Знання, 2006. - 464 с.
12. Воцилко М. Основи управління ризиками у банківській справі // Вісник НБУ. – 2011. – №12. – С. 51-53.
13. Герасимович А.М. Аналіз банківської діяльності: навч. посібник/ А.М. Герасимович – К.:КНЕУ, 2004. – 599с.
14. Голуб В. Методичні аспекти ціноутворення на кредитні послуги банку // Вісник НБУ. – 2002. – №7. – С. 48-51.
15. Денисенко М.П. Кредитування та ризики: Навч. посібник/ Денисенко М.П., Домрачев В.М., Кабанов В.Г., Ігнатенко А.В., Чигирник К.А. - К.: "Видавничий дім "Професіонал", 2014. - 480 с.
16. Дзюблюк О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки/ О. В. Дзюблюк. – К. : Поліграфкнига, 2009. – 512 с.
17. Дмитренко М. Управління ризиками в комерційних банках // Вісник НБУ. – 2008. – №9. – С. 23.
18. Єпіфанов А.О. Методологічні складові ефективного розвитку банківського сектору економіки України: монографія / А.О. Єпіфанов. - Суми: Університетська книга, 2017. - 417 с.
19. Закон України “Про Національний банк України” №679-ХІV від 10.11.2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
20. Закон України “Про банки і банківську діяльність” затверджений Верховною Радою України від 07.12.2000 № 2121–ІІІ. Редакція від 01.10.2018, підстава 1801-19. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
21. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва. – Київ: «Центр учбової літератури», 2016. – 520 с.

22. Зверяков М. І. Антикризове управління фінансовою стійкістю банку в умовах економічних дисбалансів: монографія / М.І. Зверяков, О.М. Зверяков. – Одеса: ОНЕУ, 2015. – 418 с.
23. Звіти ПАТ "ПУМБ" за 2015-2017рр.
24. Карчева Г.Т. Управління банківськими ризиками: Навч. посіб. / Л.О. Примостка, П.М. Чуб, Г.Т. Карчева та ін.; За аг. Ред. д-ра екон. Наук, проф. Л.О. Примостки. - К.: КНЕУ, 2017. - 600 с.
25. Кірейцева Г.Г. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. – К.: ЦУЛ, 2011. 496 с.
26. Коваленко В.В. Центральний банк і грошово-кредитна політика: навч.-метод. посібник / В.В. Коваленко. - Суми : Університетська книга, 2015. - 224 с.
27. Ковалюк О.М. Фінансовий механізм організації економіки України (проблеми теорії і практики) : монографія / О.М. Ковалюк. – Львів : Вид. центр Львівського НУ ім. Івана Франка, 2016. – 396 с.
28. Колосникова В.И Банкіська справа / За ред. В.И. Колосникова. – М.: Фінанси та статистика, 2009. – 464 с.
29. Кочетков В. М. Методичні підходи до аналізу та управління ризиком ліквідності балансу комерційного банку/ В. М. Кочетков// Фінанси України. – 2011. – №10. – С. 98–101.
30. Криклій О.А. Управління прибутком банку: монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак. — Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. — 125 с.
31. Криклій О.А., Сало В.І. Фінансовий менеджмент банку: Навчальний посібник. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2007. – 314 с.
32. Лаврушин О.И. Банківські ризики: навч. посібник / за ред. О.И. Лаврушин, Н.И. Валенцева. - М. : КноРус, 2017. - 232 с.
33. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2012. – 215 с.
34. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: Підручник. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 824 с.

35. Любунь О.С. Іпотечне кредитування: Навч. посібник / За ред О.С. Любуня, - К.: ЦНЛ, 2015. - 392 с.
36. Маслоуєнков Ю.С. Фінансовий менеджмент в комерційних банках: Фундаментальний аналіз. – М.: Перспектива, 2006. – 160 с.
37. Методичні вказівки з інспектування банків “Система оцінки ризиків” №104 від 15.03.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0104500-04>
38. Мещеряков А.А. Організація діяльності комерційного банку: Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2017. - 608 с.
39. Михайлюк Р. В. Концептуальні засади механізму управління фінансовою стійкістю комерційних банків/ Р. В. Михайлюк// Світ фінансів. – Тернопіль: Ек. думка, 2011. – Вип. 3–4 (4–5). – С. 21–32 .
40. Міщенко В.І. Банківський менеджмент : підручник / О.А. Кириченко, В.І. Міщенко. – К. : Знання, 2015. – 831 с.
41. Остап С.В. Оцінка фінансових результатів діяльності банку та деякі аспекти його прибутковості/ Науковий вісник Ужгородського Університету Сер. Економіка. - Ужгород : УНУ, 2013 – С. 230-237.
42. Петров А.Ю. Комплексний аналіз фінансової діяльності банку / А.Ю. Петров, В.І. Петрова. — М.: Фінанси і статистика , 2007. — 560 с.
43. Показники фінансової звітності банків України на сайті Національного Банку України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593
44. Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України: Затверджено постановою Правління НБУ №91 від 19.10.2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0806500-14>
45. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: Підручник. – К.: КНЕУ, 2010. – 468 с.
46. Рибалка О. О. Удосконалення сутності поняття “Ефективність банківського бізнесу” [Електронний ресурс] / О. О. Рибалка. – Режим доступу :

<http://dspace.nbuiv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/Ribalka%20.pdf>.

47. Ричаківська В.І. Павлишин О.П., Банківські операції. Практикум. - К.: Алеута, 2015. - 158 с.

48. Руцишин Н.М. Банківська справа: Навч. посібник / О. Д. Вовчак, Н.М. Руцишин. - Львів : Новий світ-2000, 2016. - 560 с.

49. Савлук М. І. Гроші та кредит: Підручник / За заг. ред. М. І. Савлука. - К.: КНЕУ, 2016. - 744 с.

50. Савлук М.І., Пуховкіна М.Ф. Банківські операції: Підручник / М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна; за ред. А.М. Мороз. - 3-є вид., перероб. і доп. - К. : КНЕУ, 2015. - 608 с.

51. Степаненко А. Деякі аспекти антикризового управління банківською системою // Вісник КНТЕУ. – 2008. – № 3. – С. 77-84

52. Стоянова Е.С. Фінансовий менеджмент: теорія та практика: Підручник / За ред. Е.С. Стоянової. – М.: "Перспектива", 2012. – 656 с.

53. Тимошенко О.П. Стійкість банківської системи України: теоретичний аспект / О.П.Тимошенко // Науковий вісник БДФА: Збірник наукових праць. Вип. 4 (13): Економічні науки. — Чернівці, БДФА, 2008 — С. 59-65.

54. Тиркало Р.І. Банківська справа: Навчальний посібник / За ред. проф. Р.І. Тиркала.– Тернопіль: “Карт-бланш”, 2011. – 153 с.

55. Тиркало Р.І. Банківські операції з цінними паперами. - Тернопіль: 2014. - 211 с.

56. Федулова Л.І. Сучасні концепції менеджменту : навч. посібн. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л.І. Федулової. – К. : Вид-во "Центр навч. літ-ри", 2017. – 536 с.

57. Фостяк І.В. Облік у банках: навч. посібник / Л.Г. Медвідь, І.В. Фостяк. - Львів : Магнолія-2006 , 2010. - 360 с.

58. Хайлук С.О., Новак С.М. Особливості вибору методу оцінки ефективності банківської діяльності [Електронний ресурс]/ Хайлук С.О., Новак С.М. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=279>.

59. Хмеленко О.В., Вовк В.Я. Кредитування і контроль: Навч. посіб. - К.: Знання, 2016. - 463 с.